

Decyzja

Prezydium KK

nr 67/26

ws. opinii o projekcie OSR ex post ustawy o zapewnianiu dostępności
osobom ze szczególnymi potrzebami

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” na podstawie przedstawionej Oceny Skutków Regulacji ex-post wnosi następujące wnioski oraz rekomendacje w zakresie zmiany ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (dalej ustawa).

Prezydium KK NSZZ „Solidarność” wskazuje na brak unifikacji, standaryzacji oraz mechanizmów kontroli jakości audytów dostępności. Obecnie audyty są prowadzone według różnych zasad w poszczególnych miastach, co prowadzi do niejednolitej oceny spełniania wymagań w zakresie dostępności. W związku z tym NSZZ „Solidarność” postuluje o wprowadzenie jednolitego, ogólnopolskiego standardu dostępności, który określałby również kwestie nieuregulowane w obowiązujących przepisach prawa.

W odniesieniu do postępowania skargowego należy zauważyć, że obowiązujące przepisy ograniczają możliwość wszczęcia procedury skargowej wyłącznie do osób ze szczególnymi potrzebami lub ich przedstawicieli ustawowych. Indywidualny charakter tego uprawnienia stanowi istotną barierę dla skutecznego egzekwowania przepisów, czego potwierdzeniem jest niewielka liczba formalnych skarg – do końca 2025 roku złożono ich jedynie 234. Prezydium KK proponuje nowelizację przepisów poprzez przyznanie organizacjom pozarządowym oraz instytucjom działającym na rzecz osób z niepełnosprawnościami prawa do składania wniosków o zapewnienie dostępności oraz wnoszenia skarg do Prezesa Zarządu PFRON w interesie publicznym. Osoby ze szczególnymi potrzebami często rezygnują z dochodzenia swoich praw z obawy przed negatywnymi konsekwencjami lub ostracyzmem ze strony podmiotów publicznych, w których załatwiają formalności, dlatego umożliwienie działania organizacjom społecznym mogłoby skutecznie ograniczyć to zjawisko.

W zakresie art. 3 ustawy - brak objęcia ustawą spółdzielni mieszkaniowych. Zdaniem Prezydium KK, powinno nastąpić rozszerzenie katalogu podmiotów zobowiązanych do zapewnienia dostępności o spółdzielnie mieszkaniowe. Aktualnie spółdzielnie często odmawiają mieszkańcom zapewnienia dostępności, co szczególnie utrudnia funkcjonowanie osobom ze szczególnymi potrzebami mieszkającymi na wyższych piętrach. Włączenie spółdzielni mieszkaniowych do zakresu stosowania ustawy mogłoby przyczynić się do rozwiązania tego problemu.

Odnosząc się do art. 6 ustawy, istnieje potrzeba rozszerzenia obowiązku zapewnienia dostępności architektonicznej nie tylko na budynki, ale również na otaczającą je przestrzeń publiczną. Prezydium KK podkreśla, że zapewnienie dostępności samego budynku nie oznacza możliwości skorzystania z niego przez osoby ze szczególnymi potrzebami, jeżeli dojście do budynku pozostaje niedostępne.

W odniesieniu do art. 7 przedmiotowej ustawy występuje problem nadużywania dostępu alternatywnego kosztem wdrażania racjonalnych usprawnień architektonicznych. W związku z powyższym zasadnym jest wykreślenie przesłanki „trudności finansowych” jako uzasadnienia stosowania dostępu alternatywnego oraz wprowadzenie obowiązku rejestrowania i szczegółowego uzasadniania każdego przypadku zastosowania tej formy. W ocenie Prezydium KK, brak precyzyjnych wymagań architektonicznych osłabia skuteczność obowiązujących norm prawnych i sprzyja zastępowaniu trwałych rozwiązań architektonicznych rozwiązaniami doraźnymi, tańszymi, lecz mniej funkcjonalnymi.

Prezydium KK wskazuje również na problem zapewnienia dostępności przez niepubliczne podmioty lecznicze. W związku z tym należy uzupełnić katalog podmiotów zobowiązanych do zapewnienia dostępności o wszystkie podmioty lecznicze. Należy zwrócić uwagę, że w placówkach ochrony zdrowia zapewnienie dostępności ma szczególnie istotne znaczenie.

Gdańsk, 22 czerwca 2026 r.

Prezydium KK
NSZZ „Solidarność”

Zastępca Przewodniczącego KK
Sekretarz KK
NSZZ „Solidarność”

Grzegorz Adamowicz